

Gjessene var nødt til å forflytte seg fra beiteområder på de ytterste holmene som ikke lenger ble skjøttet, og til dyrka mark på større øyer nærmere fastlandet.

Det ble rettet mer fokus mot hvordan man kunne løse konfliktene som begynte å oppstå i dyrka arealer. Herøy kommune var først ute i Nordland med en forvaltningsplan for hvitkinngås som kom i 1996. Siden har denne planen blitt oppdatert med jevne mellomrom, og den har også blitt brukt som mal for lignende planer andre steder i Nordland.

Forskning og forvaltning

De første årene på Helgeland utførte vi masse feltobservasjoner med økologisk hovedfokus. Her så vi både på hvor de ulike ringmerkede individene beitet, hva de beitet på, hvor god eller dårlig maten de spiste på var, atferden til fuglene, samt at det ble gjennomført daglige tellinger og avlesninger av fotringer.

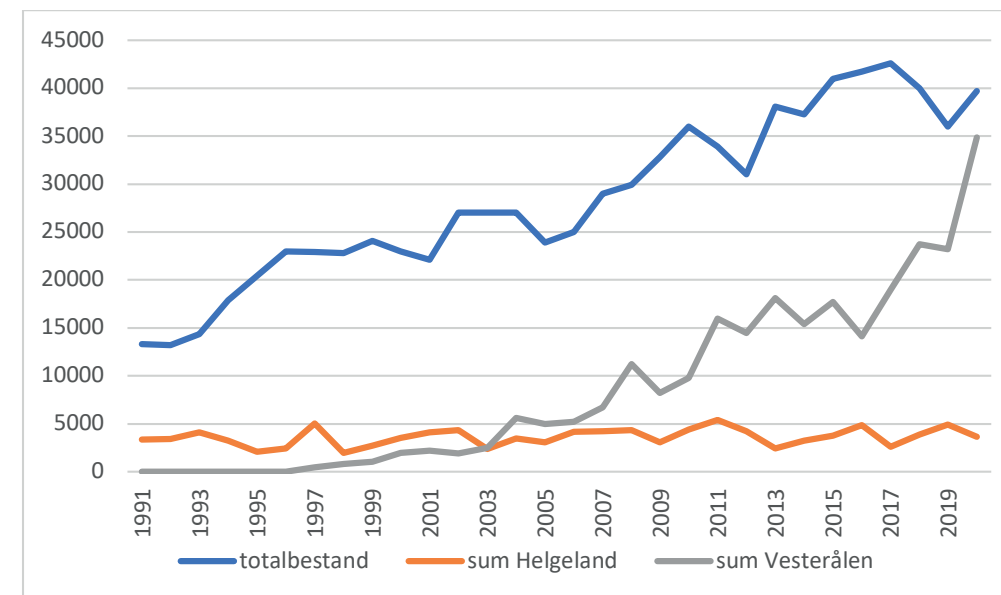
Siden 1996 har fokuset blitt mindre på økologien til hvitkinngjessene, men blitt mer rettet mot effekter av forvaltningstiltak på gjessene. De viktigste oppgavene de siste 25 år har vært tellinger, med kartlegging av hvilke områder gjessene bruker. Tellingene blir brukt til å beregne hvor mye de enkelte grunneierne skal få i tilskudd til tilrettelegging av arealer for gjessene. Andre viktige oppgaver inkluderer avlesing av fotringer for å bedre forstå arealbruk hos enkeltindivider, og i hvilken grad gjessene forflytter seg fra Helgeland til Vesterålen under vårtrekket. Alle tilfeller av bevist skremming av hvitkinngjess under vårtrekk blir også notert, siden dette påvirke fordelingsmønsteret til beitende gjess.

Avlesing av fotringer utgjør en viktig del av feltarbeidet med hvitkinngjess. Foto: Paul Shimmings

Flere gjess trenger mer plass

En økende bestand trenger større areal under rasteperioden på vårtrekk. Det var på midten av 1990-tallet at de første meldingene om rastende hvitkinngjess i Vesterålen kom. Det er på grunn av klimaendringer med høyere temperaturer og en økt vekst i vegetasjonen på våren, at hvitkinngjess nå kan raste i Vesterålen i områder som for over 25 år siden var mindre egnet som rasteplass for så mange gjess (Tombre mfl. 2019). I dag er det flere Vesterålskommuner som huser en betydelig mengde med hvitkinngjess (og andre gåsearter). Siden 2018 har antall rastende hvitkinngjess samlet sett i kommunene Hadsel, Sortland, Øksnes og Andøy ligget på over 25 000 individer! (Figur 2)

Figur 2. Bestandsutviklingen hos Svalbardbestanden av hvitkinngås, og antall rastende under vårtrekk på Helgeland og i Vesterålen 1992-2020

Takksigelser

Uten hjelp fra mange personer ville det ha vært vanskelig å ha så god kunnskap om hvitkinngås i rasteområder under vårtrekk som vi har i dag. Mange titalls personer har bidratt med informasjon til prosjektet. Alle bidrag har vært gull verdt, og var det ikke for plassmangel kunne alle navn ha stått her. Jeg velger allikevel å nevne noen sentrale personer som Kjell Isaksen, Thomas Holm Carlsen og Johan Antonsen på Helgeland, og Johnny Bakken og Ingunn Tombre i Vesterålen. Disse personene har stått på i alle slags vær i mange sesonger.

Sluttord

Denne artikkelen presenterer noen av resultater av overvåkingen av hvitkinngås fram til 2020. Resultatene blir publisert i BirdLife Norges rapportserie og er tilgjengelig på nettsiden (www.birdlife.no). For tiden pågår det også et omfattende arbeid med å analysere innsamlede